

Jak zastavit fosilní lobbying: Návrhy řešení občanské společnosti

re→set

Problém: Fosilní průmysl blokuje klimatickou politiku

Navzdory vědeckému konsenzu a mezinárodním závazkům je tempo snižování emisí skleníkových plynů pomalé a nabízená řešení jsou často neúčinná a sociálně nespravedlivá. Jedním z důvodů není nedostatek technologií nebo politických řešení, ale vliv fosilní lobby, které aktivně pracuje na udržení současného stavu. Firmy těžící a spalující uhlí, ropu a plyn mají přímý ekonomický zájem na tom, aby klimatická opatření postupovala co nejpomaleji, a využívají k tomu komplexní systém lobbyingových strategií — od financování politických stran až po přítomnost ve státních institucích a mezinárodních vyjednávacích týmech. Níže shrnujeme klíčová opatření, která občanská společnost doporučuje jako minimální standard pro ochranu veřejného zájmu před mocí fosilní oligarchie. Většinu těchto principů už dnes používá Světová zdravotnická organizace (WHO) u tabákového průmyslu, který nesmí ovlivňovat politiky na ochranu zdraví.

1) Zavedme “firewall”: zákaz přístupu fosilních firem do rozhodování

Nezávislá klimatická politika nemůže vzniknout v situaci, kdy mají fosilní společnosti přímý přístup k zákonodárcům a vyjednávačům. Navrhujeme proto:

- ☸ vyloučení fosilních firem z poradních orgánů politiků, expertních komisí a pracovních skupin ministerstev.
- ☸ zákaz účasti představitelů fosilních firem v národních delegacích na klimatických konferencích a ve vyjednávacích týmech.

2) Transparentnost: Veřejná kontrola kontaktů a financování

Fosilní lobby často pracuje skrytě — skrze asociace, konzultační firmy nebo think-tanky. Proto doporučujeme:

- ☸ povinné zveřejňování všech schůzek mezi politiky a aktéry spojenými s fosilním sektorem.
- ☸ Funkční veřejné registry lobbistických kontaktů, financování a smluv. Povinnost politiků uvádět zdroj expertních podkladů (kdo je financoval a kdo je připravoval).

3) Zastavme “otáčivé dveře”: jasná pravidla pro střet zájmů

Jedním z hlavních problémů je přecházení politiků do fosilních firem a zpět, což otevírá cestu pro nepřiměřený vliv. Námi doporučená opatření zahrnují:

- ☸ dlouhé “cooling-off” lhůty, kdy není možné přecházet z politické sféry do fosilního byznysu (např. 5 let u běžných úředníků a 10 let u ministrů a politiků)
- ☸ zákaz vedlejších pracovních poměrů politiků s firmami těžícími fosilní paliva,
- ☸ Striktní pravidla pro vlastnictví akcií a finančních investic, které mohou vytvářet střet zájmů.

4) Ukončení všech forem partnerství s fosilním sektorem

Politici často legitimizují fosilní průmysl skrze pořádání společných akcí a šíření greenwashingových kampaní. I tuto legitimizaci znečišťovatelů lze omezit, a sice pokud prosadíme:

- ☸ zákaz sponzoringu politických akcí fosilním průmyslem.
- ☸ zákaz reklamních kampaní, které zkreslují klimatické dopady fosilních paliv.
- ☸ Zákaz propagačních akcí fosilního průmyslu na klimatických konferencích.